

Numerul 18.

Oradea-mare 1/4 maiu 1905.

Anul XLI

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru Românla pe an 20 lei

Un om fericit.

Se găsească oameni complect fericiți pe pământ? Eu Știu că da, fiind că am cunoscut pe câțiva, dintre cari cel mai fericit era Ionică Spănu. Mi-a povestit cineva viața lui, care-l cunoștea de mic copil. De văzut l-am văzut și eu de multe ori pe stradă și credeam că-i un nebun.

Lui Ionică Spănu nu-i ziceau decât Vrăbioiul sau Titirez, femeile din median, fiind că umblă iute, era totdeauna vesel și vorbea neconținut. Vesel era și îndrăzneț; deprins de-a sta pe picioarele lui cele goale și de-a se hrăni cu mâinile lui, decând era copil mic.

Pe tatăl lui nici nu-l cunoscuse și de mama lui nu-i plăcea să vorbească. — „Par că toată lumea trebuie să aibă mamă și tată!” zicea cu multă filosofie. „Mai trăește omul și așa”. — Și eltrăia destul de bine în felul lui. — Gol era și rufos, nu-i vorbă, dar de-a mâncării nu ducea nevoie. El îi slujia pe toți. Era comisionarul tuturor. — Când aveau casapii sau ceilalți negustori din median să trimeată bani la poștă, și gropuri destul de mari, i le incredințau lui. Naiba știe de unde învățase Vrăbioiul a scrie și a ceti — așa de pe peticile de hârtii pe care le culese de prin gunoi. Când vrea omul, poate. Apoi avea un lucru bun. Era cinstit. Lucru destul de curios la un „denci” ca dânsul. Nu s’ar fi atins de un ban sau de un lucru străin chiar dacă ar fi fost frânt de foame. „Nu-i rușine să cei de pomană, dar îi rușine să furi!” spunea cu mândrie. Era și cocingar, cum se zice la noi. Adică ducea coșul plin de cumpărături, după cucoane sau după bucătărese acasă și se mulțămia cu câțiva bani care i se dădeau pentru slujba asta, fără a cere nici odată mai mult ca ceilalți de breazla asta.

Cu toate aceste nu-l prea luau, fiind că era slab și țigărit și nu putea duce coșul greu încărcat, ca un om în putere. Cu toate aceste în unele zile

fără câștig, ar fi fost greu de el, înse Vrăbioiul știea să-și ajute.

La una din crâșmele din median era o bucătăreasă cam bețivă și cam leneșă. La dânsa se ducea când n’avea ce mânca.

„Coană Marie, nu pot să-ți dau vre-un ajutor? Știi Mata că eu me pricep la bucătărie și că lucrez curat”.

„Da eri de ce n’ai venit când aveam mai mult de lucru? — Ți-am făcut semn și ai fugit ca dracu de tămăe”. Apoi dă, eri a fost zi bună și azi e post mare! Aș trebui să te las să postești ca să înveți minte”, zicea femeia făcându-se supărată, dar în inimă îi mulțămia că scapă pe-o bucată de vreme de bucătărie.

„Apoi atunci me duc dacă n’ai nevoie de mine” — și se făcea că ese pe use. Mai în fiecare săptămână se petrecea aceeaș scenă.

„Las, că te iert de astă-dată”, zicea femeia rizând și căutându-și repede papucii și barisul pe care-l punea în cap, — scoase niște chei și le puse pe masă.

„Ia-ți din dulap tot ce-ți trebuie la bucate; numai bagă de seamă să nu faci risipă. Curăță cartofele și le pune în oală și aice pune ceapa asta. Fă lucru bun și curat și când m’oi întoarce ți-oi da o străchinuță de mâncare.”

Bucătăreasa se ducea se odihnească puțin sau să vorbească cu vre o vecină și Ionică se apucă de bucătărit.

Era foarte cinstit. — N’ar fi furat nimica, dar poți face bucate fără să guști? — gustă de ici, gustă de colo, cum fac toți bucătarii. — Curăția cartofele și le pune în oală, fără să-și spele mai intiu mâinile și fără să spele cartofele. — „Așa se face și la hoteluri” zicea el — apoi luă spuma de pe oale, mai mătură prin crâșmă, și dacă găsiă vre-o farfurie murdară, scuipa în dânsa și-o ștergea cu poala cămeșei. — Și ce cămeșă! — — Când venia bucă-

tărița, le găsiă toate bune și-i dădea câte o străchi-
nuță cu mâncare, o bucată de pâne și când eră și
mai beată, îi mai dădea și cinci bani. Eră sătul și
avea și parale! Paralele nu le cheltuia, Doamne fe-
rește. Le stringea cu zece noduri. — Îi trebuia un
capital ca să înceapă o afacere. Visul lui de aur,
dorința lui cea mai ferbinte eră să-și poată cumpără
niște rânduri de tinichea și un jug ca să poată
duce apă.

A fi apar, i se părea culmea fericirii. — „Știi“
zicea când unuia când altuia din numeroșii lui prie-
tini, „apă trebuie în totdeauna. Trebuie cineva să bea
în toate zilele apă și să se spele duminicile și ser-
bătorile, de-aceea un apar, care ar aduce apă bună
și mai ieftină decât ceilalți, ar avea în totdeauna
mușterii.“

Odată se îmbolnăvi bietul Vrăbioi, greu de tot
de-o pneumonie. Dusese un coș prea încărcat, cu
zarzavaturi grele, pe care le cumpăraseră o doamnă
în median, și-l luase pe dânsul ca să i le ducă a-
casă. — Mersese prea repede, și cine știe ce, obo-
seală, receală, dar s'a îmbolnăvit atât de reu încât
a fost silit sergentul să-l ducă la spital, — și a
doua zi, când a văzut acelaș sergent pe doamna
cea care-l încărcase pe bietul Ionel așa de tare, că-l
căută pe băiat prin median, i-a spus cam restit:
„Degeaba-l căutați Mata pe bietul Ionel Spănu, cine
știe dacă n'a și murit!“

„Cum! da ce-a pățit?“

„S'a obosit prea tare și acuma are flovos la
plomâni. — Știi Mata, că de-așă ceva nu scapă o-
mul ușor.“

„Flovos“ murmură dama cea grasă, ce-a mai
fi și iasta?“

„Vezi Mata, noi oameni mai vechi așa zicem
la toate boalele de aprindere. — S'a prea ostenit
eri și i s'a aprins în pept.“

„Bietul băiat“ murmură doamna clătînând din
cap cu părere de reu și poate simția și ceva remuș-
care. „Mi-ar părea reu dacă-ar muri!“

Eră să moară Vrăbioiul, dar n'a murit. — Când
a eșit din spital, îi părea chiar bine că trăește și
când a venit în median, care de care căută să-i zică
câte un cuvânt bun, sau să-i dea o bucatică bună
de mâncat. Nu-s oamenii așa de rei cum se zice. —
Nu-i vorbă că-i simțise și lipsa, fiind că eră și ager
și cinstit. — Dar li eră și milă văzându-l așa de slab
și de schimbat.

Când l-a văzut doamna cea grasă în median,
i-a spus să vie la dânsa și acolo i-a dat un rând de
strae dela bărbatul ei și o bumașcă de doue-zeci de
franci în mână.

Ionică Spănu credea că visează și în fața lui
palidă de copil copt fără de vreme se vedea o feri-
cure așa de mare, încât i se umplură ochii cucoanei
de lacrimi. — Nu, oamenii nu sunt așa de rei cum
se zice! — Du-te măi băete și te liniștește, îi zise
ea c'un glas cam bărbătos, fii cuminte și detreabă
și Dumnezeu te-a ajutat“; și Ionel ca zăpăcit îi apucă
mâna și-o sărută plângând de bucurie. — Doamne,
bun lucru e să plângi de bucurie, dar și acela care
te face să plângi așa lacrimi dulci, nici pentru el
nu-i reu. Mi se pare că Dumnezeu trebuie să-i tri-
meată și lui vre-o bucurie mare și neașteptată!

După ce a eșit Ionel din casă, s'a pus pe tro-
tuar; a legat banii într'o petică; i-a pus în sin
și-apoi a căutat straele. — Eră un surtuc negru, cu

jiletcă, o păreche de pantaloni suri și o pălărie naltă.
— Da, mai eră și o cămeșe albă cu guler nalt, și
un frac vechiu, pe care îl dăduse ca să-l vândă și
pălăria cea înaltă o dăduse pentru acelaș scop; ji-
dani cumpără tot ce pot cumpără și băiatul avea
să mai câștige ceva bani dela vânzare. — Așă gân-
dise de sigur cucoana.

Ionel, după ce s'a uitat la toate, le-a strins cu
un soiu de evlavie, le-a dat în păstrarea sergentului
de pont și s'a dus și și-a cumpărat doue puteni de
tenechea și un jug de care să le poată purta în gât,
apoi a inchiriat un colț într'un soiu de camară de
lemn pentru ca să aibă unde să-și pue bogățiile. —
Acolo dormia, acolo stătea când avea timp și făcea
planuri.

Fracul îl preocupase. — El avea un prietin,
cam de vârsta lui care eră chelner la marele Hotel
Traian. Acelui prietin voiă să-i vândă fracul, dar
mai întiu vrea să-l incerce el. — Puse dar cămeșă
cea albă cu guler nalt crohmolit; jiletca și pan-
talonii cei suri și fracul. Cu pălăria pe ureche se
uită într'o bucată de oglindă. Măi, da frumos mai
eră! — Îi venia să sară în sus de bucurie. — Par
că eră unul din domnii cei mari pe care-i văzuse
pe la părazi. — Cu toate că hainele erau dela un
om scurt și gros și el eră nalt și subțire ca un țir,
de spânzurau toate pe el ca pe un băț, dar asta
nu-l supără. — De-acuma eră lucru hotărit. — Fra-
cul, nu se mai gândia să-l vândă. — Avea și el ne-
voe de dânsul!

Purtă toată săptămâna apă pe la mușterii lui
numeroși, înse duminicile și serbătorile se spală și
el, și se îmbracă de dimineața cu surtucul cel negru,
și după dejun cu fracul. — Punea pălăria cea naltă
în cap și cu mâinile vârte în mânuși albe de bum-
bac, vesel și fudul, plecă pe stradele Iașului, spre
marea bucurie a băiaților de școală cari alergau
după el rizând și strigând tot soiul de bătaii de joc.

(Finea va urmă.)

Matilda Poni.

Din Mireio.

De Frederic Mistral.

(Cânt. VII.)

— Traducere din limba provansală. —

*Voi unde sunteți acuma, O Crăciun cu dulcea-ți
pace,*

Copilașilor, fecioare

Tinere surizătoare,

Mâna cea tremurătoare

A bătrânului ce crucea pe sfințita masă face?

De cu vreme-agricultorul

Fărăsește-atunci ogorul,

Păstorile, păstorii veseli la câmpie vin;

Munca grea acum o lasă,

Și se 'ntorc voioși acasă,

Cu părinții lor la masă

Țelina să o mânânce și s'aprindă foc divin.

Din Cuptor s'aduce 'ndată

Pe măsuța 'n plop lucrată

*Pânea de Crăciun ce are un frumos acoperiș,
Și trei candelă s'aprinde,
Sfinte, clare strălucind,
Și 'n trei străchini încolțind
Se zărește grâul verde, scump prinso de seceriș.*

*Fremătă un păr sălbatec,
Păr bătrân și singuratec.
Cel mai mare fiu al casei înspre el grăbit se duce,
Cu toporul doborându-l,
Pe spinare aruncându-l,
Și la masă aducându-l,
L-a bătrânului picioare cu supunere-l aduce.*

*Iar bătrânul-și amintește
Datina, ș-o 'ndeplinește:
Pălăria lui cea largă a sumes-o dinainte,
La garaf' a alergat,
Cu un brâu s'a 'nfășurat,
C'un peptar lănos, curat,
Și cu haina lui de nuntă și cu noue 'ncălțăminte.*

*Toți ai sei cu voce bună
Împrejurii se adună...
—, „Ei copii, de-acum e vremea, haideti să ne pregătim!”*

*Toți răspund cu veselie,
Iar el strigă: „veselie
Să dea Domnul veselie;
De n'am fi mai mulți la anul, mai puțini noi
să nu fim!”*

*Și paharul lui umplând
Cu vin alb și spumegând
Varsă de trei ori atuncea peste roânicul copac;
Și în urmă apucându-l,
Cu mezânul fiu târându-l,
Frați, surori venind de-arândul,
Roată de trei ori în jurul casei luminoase fac.*

*Și bătrânul plin de-avânt
Cupa o ridică 'n vânt:
„Să avem frumoasă vreme, foc cerese, ocrotitor,
Turma oilor să-mi crească,
Scroafa mi se înmulțească,
Vaca să mi se prăsască,
Fete și nurori iubite, nască bine și ușor!*

*Trunchiu, aprinde focul!” Iată,
Apucându-l toți îndată
Că-l aruncă cu-a lor negre mâni în funduri de
cuptor.*

*Și atuncea veți zări
În acoli* vor pluti
Melci și turte. Vor mai fi
Fruct de vie și migdale și vin flert, aromitor.*

*Vor lucii atunci mai tare
Candelăle lucitoare.
Duhuri veți vedea cum iese dintre flacări mult
crescute,*

*Mucul flăcării plecat
Înspre-acel care-a plecat,
Și ștergarul tot curat
Sub cărbunele ce arde, și pisicele stând mute.*

Alexandru A. Naum.

* Un fel de zamă foarte obișnuită la Provansali, făcută cu usturoiu și unt-de-lemn.

Steaua Orientului.

Roman istoric.

(Urmare.)

Cărașcă faptele lor — continuă călugărul fără a se conturbă. — Eu îți voi relata fidel faimele răspândite prin țară. Știi, doamne, că în ziua când ai pornit cu oastea către Ardeal, eu, care am fost obișnuit a te urmări în lupte glorioase, am desbrăcat hainele strălucite de ostaș și am luat strae călugărești. Dacă-ți vei aduce aminte, vei ști de câte ori te sfătuiam să-ți întorni spada în contra transilvanienilor, cari, cu toate că sunt creștini, nu se rușinează a se alia cu Turcii. În sfârșit, după multă așteptare, am ajuns cea mai fericită zi a mult sbruciumatei mele vieți. Am văzut falfăind steagurile oastei noastre biruitoare în aceasta țară udată de atâta sânge strămoșesc. Cu toate acestea eu am fost cel dintiu, care mi-am venit în ori din beția bucuriei. În sufletul meu s'a deschis din nou rana cea veche care-mi amărește toată viața. A fost de ajuns să revăd aceste văi și dealuri mult iubite cu cari me obișnuisem din cea mai fragedă copilărie, ca o amintire dureroasă să devină stăpână peste toată firea mea. Știi, doamne, căci ți-am povestit, de ce oribilă nedreptate am fost împărțit în aceasta țară... Ar trebui să fiu inger, nu om supus slăbiciunilor, dacă dorul de resbunare, care atâția ani arse încet sub spuza uitării în sufletul meu, nu s'ar fi trezit. S'a aprins din nou în mine dorul de resbunare și m'am îngrozit de flăcările uriașe, în cari izbucnise acest foc învechit, despre care credeam că s'a stins cu totul. Un dor nebun, o pornire selbatică, me munciă zi și noapte și me alungă să caut pe strivitorul fericirii mele și să-mi potolească cu sângele lui văpaia sufletului meu chinuit. În acele zile de grele încercări ochii mei necați în sânge căzură pe haina mea cea nouă și-mi recăstigai echilibrul sufletesc. Când, intrând în aceasta țară, îmbrăcasem haina de călugăr, aveam de cuget să fac servitiu bune Măriei Tale, nebănuind de nimeni să scrutez ce opinie se formează în țară despre stăpânirea Măriei Tale, să câștig noiei ocărmuirii simpatia poporului. Nu știu întru cât ostenelele mele au reușit a dobândi rezultatul dorit, schimbarea mea în călugăr înse mi-a redat liniștea turburată și m'a scutit de a sevăși o faptă necreștinească. Mi-am adus aminte de suferințele fraților mei, poate mult mai neîndreptățiți decât mine și am lăsat Celui de sus resbunarea mea.

„Am început a cutrieră țara de a lungul și lăutul. Doamne, cât amar, câtă suferință, câte lacrimi! ... Sermanul popor iobăgit, îmbrăncit în grele sarcini, crede că în Măria Ta a resărit și pentru el luceafărul scăpării. Zi și noapte acești oameni necăjiți se roagă pentru binele Măriei Tale, năjdăduind că li sa va mai ușoră starea de plâns.

„În multe sate poporul me cunoaște și aleargă la mine ca la un izvor de mângăere. Măcar eu nu le iau vederile cu evlavie fățărîtă, nu le vând precum mulți călugări șarlatani fac, nici că ar fi odihnit Mântuitorul, nici apă din izvorul din care afirmă că și-ar fi potolit setea fiul Celui fără început, nici nu-i despoi de bani vânzându-le cu preț neauzit surcele de lemn zicând că acelea-s din crucea pe care Mântuitorul a suferit cea mai crâncenă moarte pentru rescumpărarea noastră. Sermanul popor nu

observă că dacă ar adună cineva la un loc toate surcelele aceste, pe cari acești șarlatani, streini de neamul românesc, izbutiră a i le vinde, ai putea încercă din ele toate carele dintr'un sat și totuș ar mai rămănea.

„Me pot lăudă că pretotindenea pe unde me abătusem, am câștigat iubirea și simpatia poporului român. Iobagilor le-am dat să înțeleagă că sub noua stăpânire vor putea resuflă mai liber. Iobăgimea are mari nădejdi în Măria Ta, nu numai în Ardeal, ci și în Moldova. Am cutrierat și aceasta țară, și-ți pot spune pe suflet că aici nu numai iobăgimea chinuită, ci chiar și boerimea te așteaptă cu brațele deschise să-i mântuești de nedreptățile lui Ieremia și de patronatul zugrumător al Leșilor.

„Grăbește, doamne, cu cucerirea Moldovei și risipește cuibul de năpârcei dela curtea lui Ieremia, căci până mai există acesta, domnia Măriei Tale în Ardeal nu e sigură! Aici se adună toți emisarii magnaților ardeleni să se sfătuiască cu Ieremia, cu oamenii cancelarului polon Zamoisky și cu ai lui Sigismund Báthory, care ar vrea să se așeze din nou în scaunul principesc al Ardealului. Nu trece săptămână să nu vezi pe la curtea lui Ieremia oameni trimiși de Csáky și Moise Székely, cari pe față își bat pepturile și se laudă în gură mare că ar fi cei mai devotați sprijinitori ai Măriei Tale, în ascuns inse sunt una cu Sigismund Báthory.

Aici Mihaiu-Vodă intrerupse pe călugăr.

— Ai dovezi despre aceste? — îl întrebă el grav. — Vre-o scrisoare de a lor, sau alt ceva?... Căci trebuie să știi că cuvinte de cari imi spuseși acum, aud în toate zilele. Pe cine mi-aș răzîmă domnia, dacă aș alungă dela mine pe toți patrioții despre cari limbile mincinoase svonesc vești reutăcioase?

Călugărul își încrucișă pe pept mânilor și zise zăpăcit în cătva:

— Oamenii cei precauți nu se obișnuiesc a-și pune cugetele pe hârtie, prin aceasta sunt asigurați că la caz de nevoie nimeni nu va putea produce documente reale în potriva lor.

Mihaiu avu un gest de nerăbdare.

— Să lăsăm aceste la o parte — zise el fără voe. — Îți laud zelul cu care-mi slugești și-ți sunt mulțumitor pentru bunăvoința ta față de mine. Până când inse nu me vei convinge cu documente vrednice de crezământ, nu me pot lipsi de cei mai puternici stâlpi ai domniei mele în Ardeal. Și încă chiar Csáky și Székely să fie tradatori, dintre cari celui dintiu i-am dăruit domeniul mari, iar pe al doile l-am pus căpitan suprem peste toată oastea mea din Ardeal?

— Nici eu nu dau crezământ clevetelor reutăcioase, ce se lățise despre acești bărbați cum se cade — zise și Baba Novac, făcând călugărului semn să nu mai grăiască despre acest obiect.

— Mai bine desbracă-ți aceste haine, în cari nu-mi place să văd pe unul din cei mai viteji căpitani ai mei și încinge-ți iară spada! — se adresă Mihaiu călugărului după o scurtă pauză de tăcere. — Nu peste mult timp voi avea trebuință de toți voinicii mei, când voi plecă cu oastea în contra lui Ieremia.

Călugărul se nizuî a delatură dela sine în cel mai urban mod provocarea lui Mihaiu-Vodă:

— Permite-mi, doamne, să-ți slugesc după cea

mai bună chibzuială a mea. Ai ostași viteji destui ca să nu simțеști lipsa mea... Eu voi urmă a-ți slugi ca și până acum... Dare-ar Cel de sus să me înșel, dar eu me tem că domnia Măriei Tale n'are temei trainic în aceasta țară. Nobilimea hrănește planuri ascunse... Îmi voi da toată silința ca pe când nobilimea își va aruncă masca să fie pregătit solul, pe care Măria Ta vei putea clădi cu toată încrederea edificiul stăpânirii în Ardeal.

— Și care ar fi aceea putere necunoscută pe care m'aș putea rezimă? — întrebă Vodă.

— Poporul iobăgit.

Mihaiu se simția nemulțumit. Cu toate aceste cuvintele călugărului nu remaseră fără nici un efect asupra lui, căci după ce se preumblă câteva minute dus pe gânduri prin odae, deodată se oprî înaintea călugărului.

— N'aș crede că o domnie să poată fi susținută de iobăgimea cea mizeră în contra nobilimei celei puternice și bogate — zise el cu cugetele risipite. — Altmintrea s'a mai aflat un om care mi-a dat acest sfat, acela inse e tiner și fără experiență... Lăsați-me singur, sunt obosit... trebuie să cuget asupra lucrului.

Baba Novac și călugărul ieșiră.

Luna asfințise deja. Pe strade eră întuneric.

În muțenia nopții numai crâșcarea zăpezii sub pașii celor doi bărbați, eră unicul zgomot ce conturbă liniștea perfectă.

Câteva minute merseră tăcuți, ocupat fiecare cu cugetele sale.

Baba Novac deodată se oprî și adresă călugărului următoarea întrebare:

— Știi cine a dat lui Vodă acelaș sfat ca și tine?

— Nici inchipui nu-mi pot.

— Nobilul cel tiner, pe care-l văzuseși în seara aceasta despărțindu-se de mine.

— Nobilul cel de Român, care s'a cununat cu o fată de iobag?

— Acela.

— Atunci trebuie să dau față cu el. N'am văzut nici odată corb alb.

— Măne după audiență te voi luă cu mine.

— Acum nu pot rămănea în Alba-Iulia. Să lăsăm pentru alta ocaziune întâlnirea aceasta... Vino acum cu mine până la poarta orașului. Sentinelele nu me cunosc și nu-mi vor deschide-o, dacă nu-mi vei sta în ajutor.

Zadarnice fure toate stăruințele lui Baba Novac de a oprî pe călugăr în oraș până dimineață. Acela, ieșind din Alba-Iulia, peste câteva minute se pierdă în noaptea întunecoasă.

(Va urmă.)

Tit Chitul.

Răbdarea e un arbore a cărui rădăcină e amară și ale cărui fructe sunt dulci.

*

Plăcerile sunt ca alimentele: cele mai simple sunt acelea de care nu te desgusti nici odată.

*

Lupta e condițiunea succesului; inamicul nostru e auxiliarul nostru.

*

Munca e sentinela virtuții.

Visătoarea.

Cu ameazu.

Vai de mini, soarele-i sus,
 Și eu încă-aci cu-ameazu!
 Azi me ia la joc bărbatu . . .
 Doar sub salcâ s'a fi pus,
 Când a stat de-ameaz tot satu.
 Ce să-i fac? I spui năcazu.
 Par' că eu aș fi de vină!
 Ce-a lăsat grebla 'n grădină,
 Știe doar, că-i reu prilazu?!
 Cum mi-aș fi purtat obrazu?

Cum să-l iau, cum să-l împac,
 Cum să scap din încurcală?
 Și flămând și singur, bietu,
 Tot e mult. Dar ce să-i fac?
 O să 'ncep eu cu încetu,
 Să-l desmierd și-i dau năvală
 Cu ochi dulci, cu vorbe-alese,
 Cu povești de 'mpărătese . . .
 Și-i țin coasa 'n nicovală,
 Și-l adorm — iar cositura
 O resfir până se scoală.

Și acas am să me 'ntorc
 Pe 'nsărat, cu el deodată.
 Satu 'ntreg e azi în luncă,
 Vreme am eu când să torc.
 Să-l las singurel la muncă!?
 Nu-i el cum eră odată,
 Când de nu me întilniă,
 Noaptea 'ntreagă nu dormiă.
 Dar și-acum, că nu sunt fată,
 Nu me lasă el când pleacă,
 Să rămân nesărutată.

Dionisie Stoica.

Cuibul ferieit.

(Das Glück im Winkel.)

Dramă în trei acte.

De Herman Sudermann, traducere de Maria Baiulescu

(Urmare.)

Röknitz. Crede-me că dacă ți-am dat voie să pleci atunci din casa mea, ca să faci căsătoria aceea — pardon, nu vreau să fac critică — nu eră doară că m'aș fi simțit învins, ci simplu pentru-că n'am vrut! — Doi ani de zile, tot timpul cât l-am petrecut sub acoperișul casei mele, me treziam în flori cu gândul la dta și me aruncam seara în patul meu în flori cu gândul la dta; zi de zi vream să te smulg în brațele mele. — Înse te cunoșteam, știeam că asta ar fi fost moartea dtale. — Fiară și să aibă milă — drace! — Ei și acum fă-mi imputări dacă poți! He! he! (pausă.) Da, erau timpuri frumoase cu toate acestea!... Doamne ce vremuri bune!... Să te pomenesti deodată cu o tovarășe alături, cu o femeie cu ochii dtale!... care îți ceteste în suflet toate proiectele, până când nu le știi nici chiar tu însuși... Elisabeto, în nopțile de vară când șieam împreună sus pe terasă întinși a lene pe chaise-longuri — cu ochii ațintiți la stele — și Betina lângă

noi, care se 'nțelege că dormiă dusă, înfășurată în șal — He, he! — Ce frumoase timpuri, Elisabeto!

Elisabeta (visătoare.) Da, erau frumoase timpuri!

Röknitz. Ei, vezi —

Elisabeta. N'ai putut să taci?

Röknitz. Să tac? Da... Am înecat în mine în decurs de doi ani întregi. În cele din urmă eră peste puterile mele... Să treci prin toate fazele, până când să-ți iai hotărîrea să-ți gonești femeia ta de omenie, la dracu. — Nu-i lucru puțin.

Elisabeta (ingrozitor.) Așă ai vrut —

Röknitz. Se 'nțelege. Și nu me 'ndoiesc că adineaori n'ai rostit serios cuvântul înfricoșat. — Fii sigură, Elisabeto, dta nu ești făcută din lutul acela din care se modelează curtisane.

Elisabeta. Sermana femeie! Dacă ar fi bănuit ceva; cât a trebuit suferi.

Röknitz. Ei las! cel puțin acum s'a aranjat tot. N'ai ce să zici, tot e bine întocmită lumea asta, — cea mai bună dintre toate lumile. Baba mea are un băiețel voinic, — și dta ești directoareasă! — Cine te-a fi pus să te-arunci în prima furie tocmai lui — cel puțin asta, s'o fi putut încunjură.

Elisabeta. Trebuie să-ți aduc aminte, Röknitz, că te afii în casa bărbatului meu.

Röknitz. Te conjur, Elisabeto, lasă sentimentalitățile. — Crede-me că decide mult momentul acesta. — Pentru dta și pentru mine... Presupui, că ți-a comunicat bărbatul dtale de ce eră vorba.

Elisabeta (afirmă.)

Röknitz. De negreșit că ești învoită.

Elisabeta. Nici decum —

Röknitz (abiă se mai poate stăpâni.) Hm!... Nu poți să-mi spui cel puțin motivele dtale.

Elisabeta. Mi se pare, că mai potrivit ar fi să te întreb eu, care sunt motivele dtale? Pentru-că de drag Doamne, nu se smulge o familie din pământul seu, care se hrănește cinstit, ca să fie spusă unui viitor aventuros.

Röknitz. Ah! preținzi o garanție.

Elisabeta. Nu pretind nici o garanție! Cer să fiu lăsată în pace.

Röknitz. Elisabeto, te rog așează-te puțin aici! Așă! Ascultă! — Atunci când din senin ne făcuseși destăinuirea că ți-ai dat cuvântul fostului meu meditator, n'am stat nici un moment la îndoială, că eră un act de desperare.

Elisabeta. Acum vezi de negreșit că te-ai înșelat.

Röknitz. Așă! — Poate. — Imediat am văzut lămurit, că nimeni altul decât mine, — te-a împins să faci aceasta... Dacă ar fi stat în puterile mele să te... dar dta erai ca de obicei încăpăținată. Mi-ai retrimis scrisorile nedescăcute și-ai refuzat o convorbire. — Când îmi dau seamă în general, astăzi vorbim pentru prima dată de-atunci între patru ochi.

Elisabeta. Sper că va fi și pentru ultima dată.

Röknitz. Cine știe? — Nu prea am slăbiciunea să fiu cu conștiința delicată; dar să fiu afurisit, dacă am putut să me găsesc nevinovat în chestiunea aceasta. Zi de zi îmi ziceam: Din tine i se trage. — Te rog, lasă-me să termin. — Cercul de lume inferioară în care te miști, tot ce înduri supunere, plictiseală, mai știu eu ce. — Rolul de mamă vitregă, toată înfrângerea și umilința care este nedespărțită de esistența bărbatului dtale, și din care, de voie de

nevoie, faci parte și dta, pentru toate acestea mi-am făcut remușcări neincetate... Și n'am avut odihnă până atunci, până când n'am ajuns la hotărîrea: Vreau să îndreptez tot! Vreau să îndreptez... Iată de ce!

Elisabeta. Și cu planul acesta ai venit ieri în casa noastră.

Röknitz. Plan? — nu! — Aveam dorința să mai schimb câte ceva pe-acî, dar nu știam încă în ce chip... Ideea mi-a venit numai după ce văzusem cât de escelent chivernisești aci... Ceea ce faceți în mie, puteți continuă să faceți în mare. — Astfel câștigați și voi și câștig și eu. — Așă dară dacă ai avut intențiunea să faci vre-un pledoar, despre oarecare degradare față de bărbatul dtale, te rog să depui armele, scumpa mea. Aici nu este vorba de vre-o sinecură; și eu respectez pe bătrînul și iubitul meu candidat, tot atît de mult ca și dta.

Elisabeta (întinzîndu-i mîna.) Îți mulțămesc, Röknitz, că ți-ai dat osteneala să găsești aceasta întorsură finală.

Röknitz. Și?...

Elisabeta. Nu mai vorbim despre asta.

Röknitz. Elisabeto — să știi, — că eu — eu — dacă nu — o faci pentru dta, atunci fă-o, te rog — pentru — mine!

Elisabeta. Pentru dta?

Röknitz. De când ai eșit din preajma vieții mele — nu știu ce se petrece cu mine, me prăpădesc, de când te-ai dus —

Elisabeta. Dta, Röknitz? Omul cel mai cu vază din societate, cel mai plăcut camerad, (zimbînd cu amărăciune.) cel mai galant curtezan? — Ah? zeu nu faci bine să bagi așă groază în mine.

Röknitz. Ceea ce-ți spui, Elisabeto, este ca și un țipăt. — Vreau să-mi salvez viața, căci asta nu mai e viață... asta este o turbureală, o zăpăceală de colo până colo... Și cât de brutal m'am făcut și cât am decăzut... tot ce-a fost mai înălțător a dispărut din viața mea, decînd ai plecat dta — par' că mi s'a tăiat și aerul curat care-l respiram și a ramas un gol cumplit în mine. — Lucrez, începînd dela patru ceasuri de dimineață până noaptea târziu, inse zadarnic. — Me întreb, pentru ce să muncesc? Să nu-mi vorbești de copil — o jucărie, nimic alt ceva — ai nevoie de o ființă cu care să te... Ah! dacă aș putea să te știu iarăș în apropierea mea — inchipuește-ți că aș putea să viu călare la Angersdorf, sau la cărămidărie — tot atît — poate să-și aleagă bărbatul dtale... Sau să veniți voi la noi și să stăm iarăș pe terasă ca odinioară, să discutăm depre cele ce le-am sevârșit și despre cele ce avem de gînd să le facem. — Ce frumoasă iluziune... Să faci iară om din mine... să câștig iară liniște și puteri — zi eu zî. — Și nici odată n'am să-ți mai vorbesc de dragoste — fac cele mai sfinte jurăminte... Tot nu ies eu la vre-o cale. — Dta le interpretezi ca o ofensă... Voiu putea să me stăpînesc. Ai să vezi! (Tare.) Elisabeto — nu respunzi nimic?

Elisabeta (după puțină tăcere, foarte emoționată, la aparență liniștită.) Dragul meu amic, toate câte mi le spui sunt prea frumoase și ispititoare, inse cu părere de reu îți spun că nu se poate.

Röknitz (răgușit.) De ce să nu se poată?

Elisabeta. Văd că sunt silită să-ți mărturisesc cauza, care te va convinge, căci altfel numai ne mai chinuim inzedar încă cine știe cîtă vreme... Röknitz,

te iubesc, n'am încetat nici odată a te iubi... Acum înțelegi de ce nu se poate... nu-i așă?

Röknitz (se apropie de ea întinzînd brațele.)

Elisabeta (se retrage, depărtîndu-se cu spaimă până într'un unghiu.) Îndură-te de mine! Fie-ți milă!

Röknitz. În fine. În fine (vrea s'o stringă în brațe.)

Elisabeta. În fine! — (transportată se aruncă în brațele lui după ce îl sărută de repetite ori, remîne inanimată, cu ochii închiși la pieptul lui.)

Röknitz. Elisabeto! (Ea nu răspunde, el o așează pe un scaun, ea cade cu capul pe spatele fotelului, el îngenechie înaintea ei.) Elisabeto! Trezește-te! Dacă nu, sunt silit să chem ajutor!

Elisabeta (deschide ochii, se ridică încetîșor în sus, îi pune mînilor pe umeri uitîndu-se în ochii lui.) El este! — Și e al meu! Odată — numai odată!

Röknitz. Femeie — adorată!

Elisabeta (puindu-i mîna la gură.) Pst! Taci! Nici un cuvînt! Nici un cuvînt!

Röknitz (ridicîndu-se grabnic.) Ah! ce mai viață de-acum încolo! Ce mai viață! O singură serbătoare mare! — Așă-i, Elisabeto! — He! he!

Elisabeta (speriată.) Ce vrei să zici?

Röknitz. Ce vreau să zic? Este așă de greu de priceput. Să fie așă de greu?

Elisabeta. Între noi nu mai poate să fie revelere pe lumea asta. Noi nu ne mai putem întîlni! — Röknitz, asta se 'nțelege de sine, dacă vrem să avem curajul a continuă viața noastră.

Röknitz. Nu, nu, nu. Toate ca toate — Elisabeto, doar nu mai suntem copii... nu suntem picați din lună. Dumnezeule! femeie! tu, tu, cum sărută femeia aceasta! Să nu te mai împotrivesți. Nu mai vreau să știu de nici o piedecă; dacă nu, nebusc. Mai de grabă îți stric și casa ta și casa mea decît să te mai scap din mînilor mele! Îți dau termin până deseară și dacă nu vei zice nici atunci „da“, atunci —

Elisabeta. Atunci — ce?

Röknitz. Atunci ai să vezi. Fac eu ce știu de capul meu. Altmintrelea nu se mai poate. — Adio! — scumpa mea — (vrea s'o îmbrățișeze.)

Elisabeta (se retrage cu spaimă.)

Röknitz. Ce să fie și-asta? (dînd cu capul.) Femei! Femei! cine ve mai cunoaște! — Eu me duc — (iese.)

Scena 13.

Elisabeta (izbucesște în suspine, fără lacrimi.)

Rosa (intră în stînga.) Doamnă, ve rog, sunt aproape 12 ceasuri. Fiind că avem și pe dl baron și pe dna baroneasă la masă — nu poftiți să vedeți puțin bucatele?

Elisabeta (incurcată.) Da, viu îndată să văz de masă.

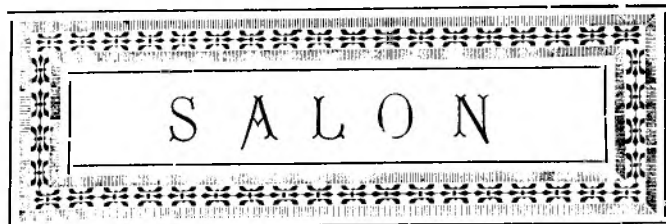
Rosa (iese.)

Elisabeta (se scoală cu greu — afară sună, — tresare și pleacă cu pas clătînat spre ușe. S'aude gîlăgie surdă din spre școală.)

(Cortina cade.)

(Va urmă.)

Traduceri din literatura dramatică străină.

Dl Il. Chendi a adresat președintelui Societății pentru crearea unui fond de teatru român scrisoarea de mai la vale, prin care propune ca comitetul Societății să îngrijească de traduceri din literatura dramatică străină.

Propunerea dlui Chendi se va discuta în ședința cea mai de aproape a comitetului Societății. Și până atunci publicăm scrisoarea spre a atrage atențiunea cercurilor noastre literare asupra chestiunii.

Iată scrisoarea :

Domnule președinte,

Onoratul comitet al Societății ce prezidați mi-a făcut cinstea de a me însărcina anul trecut cu cenzurarea lucrărilor dramatice, intrate la concurs pentru premiul de 500 coroane. Cu acel prilej m'am convins, că de și inițiativa Societății de a premia producții dramatice, este laudabilă, căci constituie un stimulent pentru autorii români, totuș succesul nu va fi atât de mare. Motivele, pentru cari am ajuns la convingerea asta, sunt următoarele: cei ce se imbulzesc la asemenea premii sunt de obicei diletanți sau începători, cari își caută norocul, lipsiți de calitatea de a înțelege trebuințele sufletești sau culturale ale Românului ardelean.

Dvoastre, prin aceste premii, voiți înainte de toate să procurați eventualelor trupe de diletanți de acolo un repertoriu potrivit cu interesele poporului. Privind înse actuala generație de scriitori, ori cine poate vedea, că nu avem autori de seamă ca să cunoască stările culturale de peste munți și să se facă interpretul lor. Un scriitor bucureștean, cum e dl Lecca de pildă, nici odată n'are să poată scrie pentru scena ardeleană. Abia când se va ivi un talentat autor dramatic, care să cunoască societatea ardeleană și raporturile între naționalități, cum le cunoștea odinioară Alecsandri pe cele din Moldova, se va desvoltă și la noi acea literatură dramatică *ușoară*, cum o cereți dvoastre și cum ne trebuie în realitate, ca să fie înțeleasă de obștea întreagă, dela preot, până la cel din urmă țaran. Va fi aceasta o literatură cu tendinți, fără mari pretenții artistice, dar în tot cazul ceva mai pe sus de producțiile autorilor de până acum, dacă voim ca ele să rămână și în literatură.

Autori de seamă înse nu se pot improvisa, ei ne dă timpul.

Ar fi, firește, ciudat, ca din pricina acestor considerații comitetul dvoastre să-și impună ca principiu așteptarea. Nu, el va găsi atâtea alte căi, tot apropiate de literatură și tot atât de folositoare pentru cultura generală a Românilor. Asupra uneia din aceste țin să ve atrag luarea aminte.

Un mijloc pentru a ajută avântul scenei ro-

mâne și a contribui la întărirea bazei culturale sunt traduceri. E înspăimântată de mare lacuna ce o constituie în cultura noastră lipsa de orientare în literaturile străine. Noi Ardelenii nu cunoaștem aproape de loc literatura dramatică franceză, iar cei din regat sunt absolut refractari față de tot ce este german. Puținele traduceri câte le avem sunt făcute la întâmplare, fără nici un sistem și alegere și nu totdeauna de condeiele cele mai oțelite. O societate care ar lua asupra-și misiunea de a împrumută din literaturile străine tot ce este mai de valoare și, pe calea unor bune traduceri, a vulgariză în popor floarea producțiilor dramatice, chintesența cugetării și inspirațiilor poetice din Apus, ș-ar câștigă imense merite pentru toată Româniimea. Maghiarii au înțeles de mult aceasta trebuință, ș-au constituit, pe cum știți, o societate anume, iar astăzi autorii străini sunt aproape toți în mâinile poporului lor.

Traducători sunt mai ușor de aflat decât autori dramatice. Pentru poporul român din Ardeal e o fericire că are astăzi atâția scriitori harnici din mijlocul seu. Patru poeți dintre cei mai de frunte câți a avut literatura românească: Gh. Coșbuc, St. O. Iosif, Oct. Goga și Maria Cunțan sunt forțe, ce ușor ar putea fi întrebuințate în direcția de care ve vorbesc. Cu limba lor cea dulce și bogată, cu puterea lor de muncă, ei ar putea să tălmăcească creațiile cele mai grele ale autorilor străini și sunt absolut sigur, că pentru un onorar modest ei s'ar și angajă bucuros la o întreprindere de natura asta.

Iată deci ce-mi permit a propune onoratului comitet :

Să fixeze o sumă oare-care în budgetul seu pentru tipărirea și retribuirea de traduceri din literatura dramatică străină ;

Această sumă să fie anuală, pentru ca să poată apărea cel puțin două drame mari și o comedie pe an ;

Alegerea pieselor să se facă cu deosebită considerare la starea poporului nostru, la creșterea lui în idei mari și aspirațiuni idealiste ;

Cu traducerea lor să fie însărcinați scriitorii noștri de frunte, în primul rând dnii Iosif și Goga.

Traducerile aceste, cari vor face parte din „Biblioteca autorilor străini“, să aibă un format atrăgător și un preț convenabil, pentru a străbate în cercurile cele mai largi ale poporului ;

Ar fi foarte potrivit ca seria să se deschidă prin o piesă cu tendinți, cum este de pildă, „Wilhelm Tell“ de Schiller.

Domnule președinte! Sunt convins că nu ve fac o propunere irealisabilă, pentru că banii ce-i-ați cheltui, vi i-ați scoate ușor din vânzarea sigură a unor lucrări sevârșite de scriitori de valoare. Tot atât de convins sunt, că îndeplinirea acestei datorii către popor intră în atribuțiile dvoastre de reprezentanți ai Societății dramatice. Primirea acestei propuneri ar fi totodată o dovadă că ați lărgit și mai mult concepția despre misiunea Societății dvoastre.

Primiți, ve rog, încredințarea deosebitei mele stime.

12 aprilie 1905.

Il. Chendi
bibliotecar-ajutor
la Academia Română.

Academia Română.

Anul 1905—1906.

A. Personalul delegațiunii.

Președintele Academiei Române dl Kalinderu I. Asesori (vice-președinți) : din secțiunea literară dl Ollănescu D. C., din secțiunea istorică dl Erbicănu C., din secțiunea științifică dl Haret Sp.

Secretar general (pe 7 ani, 1905—1912) dl Sturdza D. A.

B. Personalul secțiilor.

I. *Secțiunea literară* : Președinte dl Vulcan Ios. (Oradea-mare). Vice-președinte dl Negruzzi I. C. (București). Secretar (pe 7 ani, 1904—1911) dl Quintescu N. (București). Membri dnii Bianu Ioan (București), Caragiani Ioan (Iași), Hașdeu B. P. (Câmpina), Maiorescu T. (București), Naum Anton (Iași), Ollănescu D. C. (București), Philippide A. (Iași), Pușcariu I. (Bran), Sbiera Ioan (Cernăuți).

II. *Secțiunea istorică* : Președinte dl Moldovan I. M. (Blaj). Vice-președinte dl Sturdza D. A. (București). Secretar (pe 7 ani, 1902—1909) dl Erbicănu C. (București). Membri dnii Babeș Vincențiu (Budapesta), Bogdan Ioan (București), Kalinderu I. (București), Marian S. Fl. (Suceava), Marienescu At. M. (Sibiu), Onciul D. (București), Popea episc. N. (Căransebeș), Tocilescu Gr. G. (București), Xenopol A. D. (Iași).

III. *Secțiunea științifică* : Președinte dl Aurelian P. S. (București). Vice-președinte dl Istrati dr. C. I. (București). Secretar (pe 7 ani, 1900—1907) dl Ștefănescu Gr. (București). Membri dnii Babeș dr. V. (București), Haret Sp. (București), Hepites Șt. C. (București), Marinescu dr. G. (București), Mrazec L. (București), Poni Petre (Iași), Porcius Florian (Ródna), Saligny Anghel (București), Teclu Nicolae (Viena).

C. Personalul comisiunilor.

I. Comisiunea permanentă a bibliotecii : Dl Quintescu N., secretarul secțiunii literare ; dl Erbicănu C., secretarul secțiunii istorice ; dl Ștefănescu Gr., secretarul secțiunii științifice.

II. Membru conservator al colecțiunii numismatice : Dl Sturdza D. A.

III. Comisiunea pentru cercetarea cărților tipărite intrate la concursul premiilor din 1906 : Premiul Nasturel de 4.000 lei ; Premiul Statului Lazăr de 5.000 lei ; și Premiul Adamachi de 5.000 lei : Din secțiunea literară : Dnii : Caragiani I., Maiorescu T., Ollănescu D. C. Din secțiunea istorică : Dnii : Bogdan I., Marienescu At. M., Moldovan I. M. Din secțiunea științifică : Dnii : Babeș dr. V., Haret Sp., Ștefănescu Gr.

IV. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Hagi-Vasile de 5.000 lei, din 1906, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului : Istoria comerțului la Români ; sau Starea actuală a comerțului în România, etc. Dnii : Kalinderu I., Negruzzi I. C., Xenopol A. D.

V. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Alexandru Ioan Cuza din 1906, de 10.000 lei, împreună cu procentele acestei sume dela 1891, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului : Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea principatelor. Dnii : Bogdan I.,

VI. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Alina Știrbei de 8.500 lei, din 1906, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului : Istoria României dela fundarea Daciei până la finele secolului XIX etc. Dnii : Kalinderu I., Sturdza D. A., Xenopol A. D.

VII. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Alexandru Ioan Cuza din 1906, de 6.000 lei, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului : Cari sunt regiunile țării cari ar putea fi irigate, etc. Dnii : Babeș dr. V., Haret Sp., Saligny A.

VIII. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Statului Eliade-Radulescu de 5.000 lei, din 1906, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului : Istoria literaturii române dela Cantemir până la 1800. Dnii : Maiorescu T., Ollănescu D. C., Tocilescu Gr. G.

IX. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Adamachi, divizibil, de 5.000 lei, din 1906, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului : Fauna ichtiologică a României. Dnii : Babeș dr. V., Ștefănescu Gr., Teclu N.

X. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Anastase Fatu din 1906, de 3.000 lei, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului : Charta agronomică a României. Dnii : Aurelian P. S., Kalinderu I., Hepites Șt. C.

XI. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului G. San-Marin din 1906, de 2.000 lei, cu procentele acestui fond, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului : Studiu asupra monopolurilor în România. Dnii : Aurelian P. S., Istrati dr. C. I., Xenopol A. D.

XII. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Alexandru Bodescu din 1906, divizibil, de 1.500 lei, împreună cu 1.000 lei dăruiți de dl Ion Kalinderu, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului : Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România și a unei comune rurale românești de peste graniță. Dnii : Aurelian P. S., Kalinderu I., Poni P.

XIII. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Marelui Premiu General Ioan Carp și Maria Carp de 7.000 lei, din 1906, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului : Pregătirea trupelor pentru războiu în instrucție și conducere cu exemple istorice și practice. Dnii : Hepites Șt. C., Sturdza D. A. și trei militari ce se vor numi la timp de Majestatea Sa regele.

XIV. Comisiunea financiară, dnii Hepites Șt. C., Istrati dr. C. I., Ștefănescu Gr.

XV. Comisiunea Fundațiunii Adamachi, dnii : Haret Sp., Poni P., Sturdza D. A.

XVI. Comisiunea Fundațiunii Ototeleşanu, dnii : Kalinderu I., Negruzzi I. C., Sturdza D. A.

XVII. Comisiunea Fondurilor Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu, dnii : Aurelian P. S., Negruzzi I. C., Sturdza D. A.

XVIII. Comisiunea Fundațiunii Ioan Agariei, dnii : Aurelian P. S., Naum A., Poni P.

XIX. Comisiunea Fundațiunii Tache Petre Anastasiu, dnii : Aurelian P. S., Kalinderu I., Sturdza D. A.

XX. Comisiunea Dicționarului, dnii : Kalinderu I., Maiorescu T., Quintescu N., Sturdza D. A., Tocilescu

XXI. Comisiunea pentru regulamentul fondului de pensiuine a personalului, dnii: Kalinderu I., Poni P., Sturdza D. A.

XXII. Comisiunea pentru revizuirea Statutelor și Regulamentelor, dnii: Bianu I., Haret Sp., Istrati dr. C. I., Kalinderu I., Maiorescu T., Poni P., Sturdza D. A.

LITERATURĂ.

Academia Română a ținut prima sa sedință săptămânală, după închiderea sesiunii generale, astăzi vineri la 29 aprilie v. (12 maiu n.) De acuma înainte ședințele săptămânale vor urma în toate vinerile până la 8/21 iulie. Vacanțele de vară vor începe la 15/28 iulie și vor ținea până 15/28 august. Apoi prima ședință săptămânală va fi în 19 aug. v. (1 septembrie n.) Și se vor continua până la 23 dec. v. (5 ian. n.) La Crăciun vacanțe de 2 săptămâni. După Crăciun prima ședință ordinară va fi la 13/26 ianuarie 1906 Ședințe ordinare publice până la deschiderea viitoarei sesiuni generale vor fi opt; tot a patra vinere câte una. Viitoarea sesiune generală se va deschide la 28 februarie v. (13 martie n.) 1906. Despre organizația actuală a Academiei dăm mai sus tabloul oficial, stabilit în sesiunea generală trecută.

Sate și mănăstiri în Bucovina. Dl N. Iorga, care anul trecut publicase un volum intitulat „Sate și mănăstiri în România“, lucrează la un nou volum despre satele și mănăstirile din Bucovina. Spre acest scop dsa, însoțit de dl Dimitrie Cioloca, originar din Banat, a pornit în Bucovina, unde cercetează și studiază toate mănăstirile și bisericile vechi.

Observațiuni geologice în România în secolul XVIII, e titlul unei broșuri de dl Gr. Ștefanescu, membru al Academiei Române, apărută zilele trecute. Este extrasă din darea de seamă a congresului de științe din 1903.

Dreptul constituțional, studiu controversat de Grigore Gh. Tomida, cuprinzând un volum mare, a apărut la Ploesti.

Broșură politică. „Cum am luptat?“ Alegerile din 1905. Adaus: Spicuri din legea electorală. Îndrumări pentru alegători. — Sub titlul acesta a apărut în Budapesta, din tipografia „Poporului Român“ o broșurică cuprinzând istoricul celor din urmă alegeri pentru camera deputaților. Prețul 40 bani.

TEATRU ȘI MUZICĂ.

Concert și teatru în Brașov. Internatul-orfelinat al Reuniunii femeilor române din Brașov a aranjat la 7 maiu n. un prea interesant concert de coruri și declamațiuni. Între aceste s'au jucat piesele: „In vacanță“ comedie într'un act de G. A. Grigoriu și „O serbătoare la cules de vie“ comedie în 3 acte de Emma Krehbig, tradusă de Maria Bogdan.

Serată teatrală în Tohanul-vechiu. Inteligența română din Tohanul-vechiu a aranjat la 7 maiu n. o serată declamatorică-teatrală. Programa: „Ghiaura“ baladă istorică de G. Coșbuc, declamată de dsoara Valeria Pop; „Herșcu boccegiul“, cântecel comic, predat de Nic. Crăciun; „Piatra din casă“ comedie

într'un act de V. Alecsandri, jucată de mai mulți diletanți. După teatru dans.

Concert în Caransebeș. Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș a dat acolo în duminica Tomei un concert în sala mare a otelului „Pomul verde“ cu un program de choruri mixte interesante. După concert dans.

Concert și teatru în Cacova. Corul vocal din Cacova lângă Oravița a dat la 6 maiu n. concert de coruri mixte, după cari s'a jucat piesa populară „Ură și dragoste“ în 3 acte de Tr. I. Magier. După teatru dans.

Teatru și concert în Recița-montană. Reuniunea română de cânt și muzică din Recița-montană a aranjat a doua zi de Paști reprezentație teatrală jucându-se „Noaptea de Sf. George“ vodvil în 2 acte de Th. Alexi; apoi a urmt concert de coruri. În fine dans.

Concert și teatru în Izgar. Elevii școalei gr. cat. române din Izgar, comitatul Caraș-Severin, au dat a treia zi de Paști un concert popular. Totodată s'a jucat: „Vine vlădica“ comedie în 3 acte de Ant. Pop.

Concert și teatru în Mănăsturul-unguresc. La 2 maiu n., a treia zi de Paști, s'a dat în sala școalei gr. or. române din Mănăsturul-unguresc, un concert de coruri și declamațiuni. Apoi s'a jucat „Ruga dela Chiseteu“ comedie populară cu cântece într'un act de Iosif Vulcan.

Concert și teatru în Ernotfalva. Corul vocal din Ernotfalva a dat a doua zi de Paști concert de cântări și declamațiuni. Apoi s'au jucat: „Scăpat prin foc“ comedie într'un act de Ioachim Popp. După teatru dans.

Concert și teatru în Lipova. Corul vocal bisericesc gr. or. român din Lipova a dat a doua zi de Paști, sub conducerea învățătorului Iuliu Putici concert de coruri, precedat de reprezentarea pieselor: „Vecinătatea periculoasă“ comedie într'un act de Trocar și „Vivandiera“ scenă militară într'un act de V. Alecsandri. După teatru dans.

Concert și teatru în Rotbav. Corul tinerimei române din Rotbav a aranjat, sub conducerea învățătorului G. Fulea, în 1 maiu n., un concert de coruri, jucându-se și „Vine Vlădica“ comedie în 3 acte de Ant. Popp. După teatru dans.

Teatru în Seliște. Societatea de infrumșetare din Seliște a aranjat a doua zi de Paști o reprezentație teatrală, jucându-se „Învățătorii“ comedie în 3 acte (de cine?) După teatru a urmat dans.

Concert și teatru în Timișoara. Tinerimea română din Elisabetul Timișorii a aranjat în seara de Sân-George o serată declamatorică-teatrală în ospătăria Novotny. Programul: 1, „Grija mamei“ poezie de Maria Cioban, declamată de dsoara Aurora Stroia; 2, „Prima rochie lungă“ monolog de Iosif Vulcan, predat de dsoara Ecaterina Milca; 3, „Rusalele“ vodvil într'un act de V. Alecsandri; 4, „Poporul român“ poezie de Iosif Vulcan, declamată de dsoara Maria Kammergruber. În fine dans.

Teatru în Cricău. Inteligența română din Cricău și împrejurime a aranjat a treia zi de Paști o reprezentație teatrală. S'a jucat „Rămășagul“ comedie într'un act de V. Alecsandri.

Concert și teatru în Lugoj. Reuniunea română de lectură din Lugoj a aranjat a treia zi de Paști o reprezentație teatrală, pentru copii, jucându-se

„Roza din spini“ piesă teatrală în 4 acte pentru copii, localizată după basmul german, de dna S. Vlad-Radulescu. Între acte: 1. François Behr: „Sones du coeur“, executat la pian de dsoara Veturia Terfaloga. 2. H. Wieniavszky: „Legende“ executat la vioară de dsoara Ella Ioanovici, acomp. la pian de dl Wilhelm Schwach. 3. G. W. Marks: Potpourri-fantazie „Faust“, executat la pian de dsoara Silvia și Viorica Sepețian.

O artistă română la Abbazia. Dsoara Valeria Opriș, fiica dlui Petru Opriș, director la poștă și telegraf în Cinci-biserici (Pécs), a debutat cu mare succes ca violonistă într-un concert la Abbazia și a fost aplaudată cu entuziasm de tot auditorul.

„Christos a înviat!“ În editura tipografiei și librăriei diecezane din Caransebeș a apărut de curând corul mixt pe 7 voci „Christos a înviat“, compoziție muzicală de I. Vidu. Se poate procura dela librăria diecezană Caransebeș. Prețul 60 bani.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Un simptom trist în biserică. Sinodul arhidiecezan din Sibiu a fost deschis de Esc. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Mețianu prin o vorbire în care a accentuat cu durere un simptom trist ivit în biserică și anume slăbirea zelului în cercetarea mai regulată a bisericii din partea unor inteligenți și încă chiar și dintre aceia cari stau în serviciul bisericii și școlii și trăiesc așa zicând dela biserică. Părinții noștri țineau cu tărie la ea, a zis În. Pr. Ssa, ei nu numai cercetau foarte regulat, dar mai și cântau și cetiau din psalmi, din scrierile apostolilor și profetilor, iar alții mai inteligenți și mai zeloși țineau și vorbiri evlavioase către popor. Și încheiă, făcând un călduros apel la sentimentul religios al tuturor, căci cei ce iubesc biserică, iubesc și poporul.

Eскурziune școlară din Sibiu în România. Cinci-zeci de eleve ale școlii de fete din Sibiu a Asociațiunii, sub conducerea corpului profesoral, au făcut o escurziune în România, unde au vizitat Curtea-de-Argeș, capitala București și Sinaia. Aici, conduse de dl Bologa, au fost primite în castelul Peleş de regele și regina. Impresiunea produsă asupra tinerelor fete cu ocaziunea acestei vizite, serie „Voința Națională“, le va rămânea neștearsă în inimă. Multe din ele plâneau de bucurie că au avut fericirea să vadă pe regele și pe duioasa regină, pe ilustra Carmen Sylva.

Protopresbiteri noi. Conzistorul plenar din Arad a numit protopresbiter al Halmagiului pe părintele *Cornel Lazar*, paroc al Almașului, care la alegere a avut cele mai multe voturi. — Conzistoriul gr. or. din Oradea-mare a numit protopresbiter al Peștesului în Bihor, pe părintele *Vasile Muntean*, paroc în comuna Cherechiu, în comitatul Arad.

Nou protopop militar. Părintele *Pavel Boldea*, preot militar gr. or. român în garnizona din Viena, a fost numit de Maj. Sa protopop militar. Colonia română din Viena a felicitat călduros pe noul protopop.

Ședință festivă în Arad. Societatea de lectură din institutul pedagogic-teologic gr. or. român din Arad a ținut la 24 aprilie (7 maiu) adică în duminică Tomii ședință festivă în sala mare a institutului, cu un program bogat și interesant.

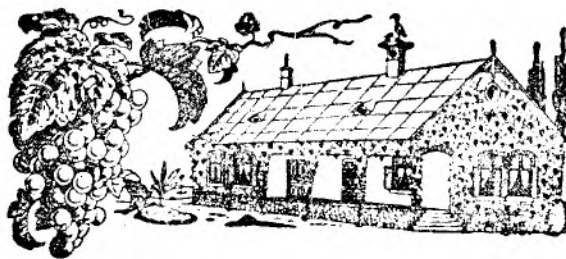
C E E N O U ?

Hymen. Dl dr. *Teofil Dragoș*, avocat în Baia-mare, s'a cununat cu dna *Elisabeta Klein* la 11 l. c. în biserica gr. or. română din Oradea-mare; unul din martori a fost dl *Alesandru Papp* deputat la dietă.

Oue încondeiate. Apel: Pentru a putea compune atât pentru expoziția din vara aceasta, cât și pentru muzeul nostru etnografic o colecție cât mai completă de oue încondeiate cu desemnuri și motive originale și tipice românești, ne adresăm pe această cale tuturor prietenilor noștri și în prima linie conducătorilor despărțemintelor noastre, ca din incidentul serbătorilor de Paști să adune din ținuturile lor cele mai frumoase și mai caracteristice modele de oue încondeiate și să ni le trimeată pe seama colecțiunii ce pregătim. (Adresa: Biroul Asociațiunii, strada Morii nr. 9.) Sibiu, în 24 aprilie 1905. Prezidiul Asociațiunii. *Șulutu.*

Au murit: *Daniil Napoian*, paroc și protopop gr. cat. în Batiz-Vaşvareu, la 3 maiu n., în etate de 72 ani, jelit de soția n. *Ana Rednic* și de numeroși consăngeni; osămintele repositului au fost transportate la Oradea-mare, unde s'au înmormântat în 6 maiu n.; — *Nicolae Neamțu*, diacon și învățător penzionat, în Seliște, la 24 arilie (7 maiu) în etate de 45 ani.

Proprietar, redactor respunzător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDÁS NR. 14/296 b.)

**Plantați viță de vie
lângă fiecare casă și în grădinile de lângă
casă în pământ și năsip.**

Strugurii se fac în patria noastră peste tot și nu există casă, lângă zidurile căreia să nu poată fi cultivați cu puțină îngrijire; pe lângă aceasta ei formează o poadoabă aleasă și pentru alte edificii, grădini, garduri etc. fără ca să ia cea mai mică părțică din spațiul destinat pentru alte scopuri. Ei sunt poamele cele mai multămitoare, pentru că rodese în tot anul.

Spre acest scop inse nu putem folosi tot felul de viță, pentru că o mare parte din ele la desvoitare nu rodese; din această cauza până acum multe n'au putut da rezultat. Dacă inse plantăm sorte potrivite pentru formarea de vițe, provedem casa în tot timpul coacerii cu cea mai aleasă lamătoasă și alte feluri de struguri dulci.

Soiurile sunt descrise într'un preț curent ilustrat, care se trimite gratis licăruia, care își trimite adresa cu o carte poștală. Altoi de viță nobilitată se mai găsesc în cantitate mare cu preturi reduse. Vinuri pentru familie: dela 50 litri în sus, cu prețurile cele mai efline, precum și „Delaware“ luciu pentru plantat și mustre de vin din ea.

**Prima plantațiune de nobilitare a viilor
de Érmellék**

Nagy-Kágya (comitatul Bihor.) 7-8

Noroc gigantic la Török.

E neîntrecut norocul ce se ține morțiș de banca noastră. În vreme câștiguri mai mult de 18 milioane coroane; exclusiv în ultimele 6 luni cele mai mari doue câștiguri și adevă :

câștigul de **602,000** coroane pentru losul nr. 98,924,
câștigul principal mai mare de **400,000** coroane pentru losul nr. 83,451, apoi 100000, 800000, 700000, 600000, 25000, 20000, mai multe câștiguri de 15000, 10000 și afară de acestea încă multe alte mai mari câștiguri.

De aceea recomandăm, ca să luați parte la tragerile cele mai bogate din lume, cari se încep cât de curând și să comandați la noi un los norocos.

La tragerile ce se încep, tragera 16., pe **110.000** losuri **55.000** câștiguri în bani, cari fac total suma uriașe de **14 milioane 459.000 coroane.**

Să-și caute fiecare numele!
(care-l poate afla în alfabet)

Fiecare să-și încerce norocul cu numărul, ce corespunde numelui seu, or numelui vr'unii membru al familiei.

Ein Jeder suche seinen Namen!

(welcher alphabetisch geordnet zu finden ist.)

Ein Jeder versuche sein Glück mit derjenigen Nummer, welche neben seinem Namen oder dem eines seiner Familienmitglieder verzeichnet steht.

Adam	932	Georg	8157	Georg	72630	Janos	82957	Mano	2259	Salamon	2895
Adel	4115	Georgiu	8509	Gerelen	82519	Jean	83245	Marcel	2881	Samu	7979
Adolár	1232	Georgi	2778	Gerzely	83216	Jolan	2877	Margit	7280	Sándor	17763
Adolf	20322	David	5655	Geza	2797	Jonas	7260	Maria	17707	Sari	22019
Agnes	22511	Denes	12426	Gizella	5619	Jozsa	13239	Márius	22911	Sarolta	24029
Aladar	2878	Donatos	5672	Gyula	21133	Jozsef	21422	Marta	24993	Socstyén	2129
Albert	11909	Dora	2125	Gyozo	23018	Jozsef	21422	Marta	24993	Socstyén	2129
Alfred	5919	Ernesta	2859	Gyula	21268	Juhász	21422	Marta	24993	Socstyén	2129
Anna	72612	Ernst	56516	Hedwig	29633	Károly	56572	Melania	59364	Tamas	80973
Anna	82511	Ede	59159	Helena	56525	Károly	59505	Ményhért	80019	Tasziá	83022
Ambras	82145	Ede	72322	Henrikette	59167	Katalin	72645	Mihály	83036	Terus	83036
Andor	83599	Ede	82326	Henrik	72633	Kozmár	82569	Miklós	83273	Tibor	2838
Audrás	999	Eleonóra	83164	Hermann	82554	Koloman	83256	Miksa	2299	Tihamér	8501
Auna	4988	Emil	83529	Lernina	83217	Klara	2878	Mihán	7288	Timon	18452
Anfal	12447	Emma	2784	Milaa	2799	Klotild	7266	Mór	17738	Tivadar	23027
Aranka	20333	Endre	5641	Imbert	6313	Kornel	16834	Móric	22016	Tobias	24935
Armand	23511	Eros	12323	Károly	15154	Kornelia	22062	Nándor	24611	Urban	21265
Arnold	24238	Erosztin	21132	Imahbert	21137	Kristóf	23997	Narcisz	24279	Valeria	10789
Aspad	25228	Ervin	29987	Icolyka	23277	Krisztina	24255	Narcisz	24279	Vazul	58013
Arthur	43839	Eva	24259	Iudska	23277	Lajos	40186	Olga	49757	Vendel	59586
Auril	59117	Ersébet	29636	Ignác	29647	László	56678	Orban	59566	Viktor	80974
Aurilia	72615	Ester	56171	Illa	56532	Laura	59532	Oszkár	80438	Viktoria	83047
Balázs	82826	Etió	59102	Illés	59168	Lázár	73076	Otto	83098	Vilbáld	83062
Balot	83525	Fabian	72325	Ilma	72329	Lenárt	82962	Ódon	83284	Vilma	2930
Barnabás	83514	Felix	82847	Iloana	82955	Lenke	83255	Pál	2892	Vilmos	8618
Béla	2419	Ferdinánd	83215	Ivare	2876	Leó	2879	Paula	7300	Vince	18655
Benedek	5498	Ferene	83531	Ince	2876	Leónia	7278	Petronella	17740	Virgil	22029
Benát	12424	Flóra	2797	Ipoly	6432	Lidia	17950	Peter	22017	Zoltán	24044
Berta	29978	Franciska	5612	Iren	12323	Lipót	21321	Piroska	24017	Zsigmond	25156
Bertalan	25236	Frida	12435	Irma	21338	Loránt	23137	Pista	24288	Zsófia	32270
Blanka	24251	Ernyes	21114	István	23092	Lothár	24373	Rafael	40712	Zsuzsanna	58021
Bodog	28836	Erdőp	23069	Izabella	24353	Lorinc	40702	Regina	57286		
Bogdán	56274	Gábor	24263	Izidor	40462	Ludmilla	56687	Richard	59573		
Borbála	59115	Gábritella	29541	Ivan	56556	Luza	59536	Róbert	80629		
Boriska	72618	Gáspár	56511	Jakab	59203	Malvin	73153	Rózsiika	83020		
Brunó	82841	Gedeon	59164	Janka	72644	Manfréd	82975	Rudolf	83296		

Cel mai mare eventual câștig **1.000,000 DE COROANE.**

Mai departe premiu 600.000, un câștig de 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 10.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 și încă multe alte câștiguri.

Prețurile losurilor de prima clasă :

1/2 los orig. fl. — 75 sau 1.50 cor. || 1/2 los orig. fl. 1.50 sau 3.— kor.
1/2 " " 3.— " 6.— " " 6.— " 12.— "

Losurile se trimit cu rambursă, or după anticipativa trimitere a sumei.

Conspectul oficios gratis. Ne rugăm pentru comande imediat la losurile amintite, or mai târziu

până în 25 mai a. c.

(5-6)

a trimite la noi cu încredere, fiind că numerii norocoși se trec iute: și fiind că tragera clasei I se va face la 25 și 26 mai.

Török A. és Tsa

Casă de bancă în Budapesta. Cea mai mare prăvălie de losuri din patrie.

Prăvăliile principale de losuri: Centru: Teréz-körut 46/a. I. Filială: Váci-körut 4/a.

II. Filială: Muzeum-körut 11/a. III. Filială: Erzsébet-körut 54/a.